

Vzdělávací obor:

Výchova k občanství

Očekávaný výsledek učení:

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

Popis úrovně NA CESTĚ

- Zamýšlí se nad tím, jak předsudky a stereotypy vznikají.
- Uvádí příklady předsudků a stereotypů.
- Klade otázky, které pomáhají odhalovat stereotypy.

Stereotypy pod lupou

autorka materiálu: Mgr. Gabriela Ducháčková, Ph.D.

Krátký textový popis (anotace)

Aktivita využívá metodu kompasových pozic (Four Corners), aby žáci prozkoumali stereotypní výroky. Úloha vede k reflexi stereotypů, které formují chování dětí i dospělých, a k uvědomění si, jaké dopady mohou mít na emoce a vztahy. Diskuse v prostoru podporuje schopnost zaujmout a obhájit vlastní postoj, vnímat postoje ostatních a zamýšlet se nad důsledky stereotypního myšlení. Navazující psaní slouží k sebevyjádření i hlubšímu zpracování tématu. Úloha využívá pisatelskou gramotnost, klíčové kompetence k řešení problémů.

Popis realizace

1. V učebně jsou připraveny čtyři rohy označené:

- Souhlasím
- Spíše souhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Nesouhlasím

2. Učitel přečte výrok. Po každém výroku zaujmi pozici v rohu, který odpovídá tvému názoru. Následovat bude krátké zdůvodnění.

Výroky:

- A. „Kluci nepláčou.“
- B. „Ten, kdo má špatné známky, je hloupý.“
- C. „Když někdo nemá značkové věci, je chudý.“
- D. „Youtubeři mají lehký život a nic nemusí dělat.“

Po zaujetí pozice se připrav na krátké zdůvodnění – proč jsi si vybral právě tuto pozici.

Diskutuj se spolužáky – co je na výroku pravda, co může být předsudek nebo stereotyp? Jaké jsou vaše zkušenosti s výrokem a jak jste se s nimi vyrovnali.

Dívejte se na stereotypy z různých úhlů pohledu a uvažujte nad jejich možnými dopady. Jsou vaše očekávání ovlivněná předsudky? Co vyvolávají stereotypy ve společnosti a jakou společnost vytvářejí.

Po diskusi si vyber jeden z výroků, který tě nejvíc zaujal, a napiš k němu zamyšlení:

- Co si o něm myslím?
- Kde jsem se s ním setkal?
- Proč můžeme o problému takto uvažovat?
- Jaký vliv může mít takové tvrzení na ostatní?

Napiš, co si o tom myslíš – všechno, co tě napadá, co cítíš, co bys chtěl říct. Nezáleží na délce ani na pravopisu. Důležité je, aby to bylo opravdu od tebe.

Až budeš hotový, můžeš se k textu vrátit a upravit ho – klidně i s pomocí spolužáka nebo učitele.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k řešení problémů Řešení běžných problematických situací KRP-RPS-000-ZV9-001	<i>Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.</i>	- zaměřuji se na to, aby žáci analyzovali tyto situace z různých perspektiv a diskutovali o možných řešeních a jejich důsledcích - podporuji reflexi vlastních reakcí a srovnání s reakcemi ostatních

Vazba na základní gramotnosti

Název ZG Složka ZG Kód OVU	Znění OVU	Komponenty a vzdělávací strategie
ZG čtenářská a pisatelská Budování porozumění v četbě a v procesu psaní ZGC-BPO-000-ZV9-001	<i>Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.</i> (podtržením je vyznačena pisatelská část OVU)	Komponenta: psaní jako nástroj pro porozumění věcné problematice i sobě samému - vedu žáky k tomu, aby využívali psaní pro ujasnění svých myšlenek a pocitů, pro své sebeuvědomění a sebevyjádření, ale také pro své učení složitější problematice a pojmům Komponenta: psaní pro vyhodnocování vlastních poznatků a zkušeností v oborech i pro sebeuvědomění - podporuji žáky v tom, aby si při psaní ujasňovali, zda jejich poznatky a myšlenky souvisejí s informacemi nebo zkušenostmi zvenčí, nebo zda jsou jeho vlastní. - Podporuji žáky v tom, aby si ve svém textu vyjasňovali, jak vidí sebe sama, kdo je, jaký je, k čemu patří nebo se hlásí, čím je cenný ve vlastních očích nebo u druhých

Metodický komentář pro učitele

Tato aktivita je vhodná jako součást tematického celku o předsudcích, stereotypch a komunikaci.

Učitel žákům nejprve vysvětlí princip čtyř pozic a výklad každého výroku. Po každém výroku se vede řízená diskuse. Pomozte dětem uvažovat nad tím, zda je problém skutečně jejich, nebo ho přebírají od někoho jiného. Zároveň jim připomeňte, že i když je problém jejich, nemusí ho řešit samy. Tato reflexe podporuje zdravé vnímání odpovědnosti a schopnost požádat o pomoc.

Popis ověřování

Učitel sleduje:

- jak žáci dokážou identifikovat stereotypní rysy výroku,
- zda argumentují a reflektují své názory,
- zda se dívají na daný stereotyp z různých perspektiv,
- jak se vyjadřují v písemném zamyšlení,
 - zda žáci dokážou identifikovat stereotypní rysy výroku (např. zobecnění, zjednodušení, posuzování bez znalosti konkrétní situace),
 - zda argumentují a reflektují své názory – zda vyjadřují vlastní postoj a opírají se přitom o zkušenosti, příklady nebo důvody,
- zda se psaní stalo pro žáky nástrojem reflexe,
 - zda se dívají na daný stereotyp z různých perspektiv – například z pohledu toho, kdo stereotyp zažívá,
 - zda psaní je prostředkem k formulování vlastního názoru a zvažování, zda jejich pohled vychází z osobní zkušenosti, nebo převzatých postojů.